

JULIOL 2025 - ANY XLVII - NÚM. 186

LLUMD'OLI

P O R R E R E S

CONTINGUTS

Què pots trobar en aquest número?

- Les *Activitats de l'Agrupació*, entre les pàgines 4 i 9.
- La *Informació Local*: amb el noticiari i la pluviometria, a les pàgines 10 i 11.
- “Incloure és educar amb cultura”, a la secció de *Conversa amb...* A les pàgines 12 i 13.
- “Francisca Palerm, referent femení de la dreta porrerenca”, a la secció *Política Porrerenca en Retrospectiva*, entre les pàgines 14 i 16.
- L'esperat *Sabeu que...* a la pàgina 17.
- A la secció *En femení*, a les pàgines 18 i 19, llegireu una interessant entrevista a Maria Ferrà Vidal.
- L'*Espurna Associativa*, pàgina 20, ens relata la XI Mostra de teatre escolar.
- Una nova pàgina *d'Entreteniment*, a la pàgina 21.
- A les pàgines 22 i 23 una nova entrega del *Llum jove*, per a conèixer una mica més l'entrenador personal de Se.ffit.
- La secció de *Creació* amb l'Obturador de Mercè Oliver, el poema de Jaume Rosselló i l'etimologia de Cesca Roig, a les pàgina 24 i 25.
- A les *Notes històriques*, de la pàgina 26 a la 28, “La creu de Malta de l'Hospitalet”.
- Molta d'*Opinió* entre les pàgines 29 i 32, amb “De qui és Mallorca?”; “Iguals i diferents” i “L'exposició de menors a les xarxes socials”.
- A la secció d'*Esports*, les bones noves de la UE Porreres d'aquesta temporada, entre les pàgines 33 i 35.

ENCARA NO ETS SUBSCRIPTOR O SOCI DE L'AGRUPACIÓ?

Per poder existir, tant l'Agrupació Cultural com el *Llum d'Oli* necessiten la col·laboració i compromís de la gent de Porreres. Som molts, però encara volem ser més! T'animam a subscriure't a la revista o bé a fer-te soci de la nostra entitat, així ens ajudareu a seguir endavant amb la nostra tasca desinteressada en favor de la cultura i la informació al nostre poble. Preus: si tens menys de 30 anys, el cost és de 20€ anuals. A partir dels 30 anys, el preu és de 35€ anuals. Subscripció a la revista: 15€ anuals. Totes les modalitats inclouen l'enviament del *Llum d'Oli* al vostre domicili!

Contacta amb nosaltres a través de l'adreça: llum-doliporreres@gmail.com

Podeu trobar el *Llum d'Oli* a la venda als següents establiments: estanc Número 1, papereria es Cantó, papereria Nova Pemi, fruiteria Ca na Maria, a l'Escrivania i a la Cooperativa Agrícola.

PARTICIPACIÓ CIUTADANA... SI CONVÉ

Juliol de 2025 - Núm. 186
Dipòsit Legal PM 76/1979

Edita

Agrupació Cultural de Porreres
Carrer d'en Mago, núm. 6
acp@agrupacioculturalporreres.cat
<https://agrupacioculturalporreres.cat/>
www.facebook.com/acporreres
www.facebook.com/llumdoliporreres
[@acporreres](https://twitter.com/acporreres) (Twitter i Instagram)

Coordinació

Catalina Maria Garí Blanch
llumdoliporreres@gmail.com

Consell de redacció

Anna Barceló Escoda
Marga Barceló Sagreres
Catalina García Garí
Francesc Melià Barceló
Gabriel Mesquida Veny
Gabriel Noguera Vich
Marc Prieto Gornals
Cesca Roig Sampol
Cristina Sorell Adrover

Col·laboradors/es

Gaspar Barceló Barceló
Maria Barceló Crespi
Margarida Barceló Taberner
Germanes Barceló-Crespi
Abril Guerrero Alcina
Sebastià Lliteres Lliteres
Joan Mesquida Sampol
Joana Mora Cerdà
Paula Obrador Moll
Carme Obrador Sorell
Mercè Oliver Oliver
Jaume Rosselló Tomàs
Toni Sastre Vanrell
Anna Servera Schmitt
Joan Sorell Lull
Jaume Terradas Calafell
Francina Tortella Barceló
Andreu Gabriel Veny Miró
Margarida Xamena Gost

Grup Foganya
UE Porreres

Fotografies

Arxiu Agrupació Cultural
Web i Facebook de l'Ajuntament
Membres de la Redacció

Correcció lingüística

Catalina Maria Garí Blanch

Coberta

Fotografia cedida
per Maties Lladó Matas a
qui volem agrair la seva
col·laboració.

Imprimeix

Gràfiques LLOPIS, S.A.
Tel. 971 58 04 89
e-mail: disseny@grafiquesllopis.com

*Els articles publicats reflecteixen
únicament l'opinió dels seus autors.*

La participació ciutadana, en lloc de ser un procés profundament arrelat i una dinàmica habitual, sembla haver esdevingut una anècdota, una moda política per aparentar i suscitar l'interès dels porrerencs. Fa anys que no sentim a parlar dels pressupostos participatius ni de processos similars, amb el valor afegit que tenen, car sense cap dubte democratitzen l'acció dels governs municipals i situen la ciutadania en el centre de les decisions. Si abans es reservava una part del pressupost municipal perquè el poble decidís, ara tot just ens deixen triar el color de les paperines de Sant Roc (o el model de les butaques de l'Auditori: us en recordau?).

Aquesta responsabilitat que suposadament se'ns confia com a ciutadans no té unes bases gaire clares. No sabem si hi ha "lletra petita", però sí que sabem que la voluntat popular es pot variar segons convengui. Ens referim al canvi de color de les paperines de Sant Roc, procés participatiu ciutadà, en què la majoria de participants elegiren un color, però el consistori es decantà pel color vermell, en reconeixement a l'ascens de categoria de la UE Porreres. Sense voler restar mèrit a la fita esportiva —tot el contrari!— el cas ha evidenciat que aquesta participació ciutadana pot convertir-se en una manera de traspasar responsabilitats. Quan interessa, s'argumenta que és el poble qui ho ha triat; quan no interessa, es fa el que l'ajuntament vol.

Amb tot, el canvi de color de les paperines va suscitar queixes i incomoditat. Allò que inicialment pot semblar innocu pot establir un precedent: si demà un altre col·lectiu o entitat assoleix una fita destacada, també es tendrà la deferència envers ella? Aquest tipus de decisions s'haurien de regir per criteris clars i igualitaris, no per simpaties momentànies o oportunismes polítics.

Fa anys es va crear la regidoria de participació ciutadana i aquesta clarament pot aprofitar un teixit associatiu, el porrerenc, que gaudeix de molt bona salut i dinamisme, per tal de promoure la responsabilitat col·lectiva de les activitats, conjuntes o no. Per això s'ha de mantenir una comunicació més fluida amb les associacions i saber què és el que millor convé en cada moment.

La participació no pot ser una façana per donar aparença de democràcia, ni una eina estètica per quedar bé amb determinats sectors. És un mecanisme valuós, però només si s'utilitza amb coherència i respecte per la voluntat popular. El poble no pot ser escoltat només quan coincideix amb els interessos dels qui governen.

Pensem que aquesta participació ciutadana hauria de ser un flux de doble sentit: de la ciutadania envers el poder i del poder envers la ciutadania. És evident que avui dia tenim moltes maneres i millors per a promoure-la. Si volem un poble actiu i compromès, s'ha de recuperar el sentit autèntic de la participació: deliberar, decidir i compartir responsabilitats. Fer participar no és fer triar un color, és fer formar part. Mentrestant, continuarem triant paperines.

ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA

Divendres, 16 de maig, al local social de l'entitat, tengué lloc l'assemblea general ordinària de persones associades. Després del desenvolupament habitual d'aquest tipus de sessions (lectura de l'acta de la sessió anterior, informació de presidència, balanç econòmic i resum de les activitats dutes a terme durant l'any), s'inicià un torn obert de paraules molt interessant per mitjà del qual els socis assistents donaren idees per a poder convertir en pròxims actes organitzats per l'entitat. Aprofitam aquestes pàgines per agrair a totes aquestes persones el suport ofert.

BORNADA DE PRIMAVERA

Divendres, 17 de maig, ens posarem les espardeñyes i canviarem l'espai habitual d'organització d'actes de l'entitat per a realitzar una passejada d'horabaixa-vespre pel terme de Porreres. Guiats per Tòfol Noguera, començarem la caminada des de l'Escorxador. Des d'allà ens dirigirem cap a les rondes noves per agafar el camí de sa Serra. Una vegada hi arribarem, passarem per davant son Daguet i ens dirigirem cap al camí de son Font. Després prenguerem cap al pas del Burgany i arribarem a les canteres de son Mora Negri. Des d'aquest indret, anarem cap a Mianes i baixarem el camí de son Miró. Travessarem la carretera i anarem cap al camí des Colomer i, després, cap al camí de Banyeres; des d'aquí pegarem a son Bergues i, per darrere el cementeri, tornarem a l'Escorxador.

SOPAR DE COL·LABORADORS DE LA REVISTA LLUM D'OLI

Dimecres, 28 de maig, al bar de Can Guillem, convidarem la gent que mes rere mes fa possible que la revista de l'entitat surti al carrer. Moltes són les persones que s'impliquen de manera desinteressada en favor de la informació, la llengua i la cultura del poble de Porreres i és per això que mereixen un reconeixement anual. Tal i com va dir la seva coordinadora: volem agrair la tasca feta per part dels membres del consell de redacció, de les persones col·laboradores que sempre tenen articles a punt per a omplir les pàgines d'aquesta revista i a les ensobradores i repartidores que ens la fan arribar a casa per a què la puguem llegir. Moltes gràcies a tots i també a vosaltres, lectors!

ELLES TAMBÉ ES FEREN ESCOLTAR

Dissabte, 31 de maig, tenguérem per convidat Joan Círia que vengué a parlar-nos de dones dedicades a la música a Mallorca nascudes abans o durant l'any 1925. La lliçó, que duia per títol *Elles també es feren escoltar*, ens apropà al record dones músiques naturals o relacionades amb Porreres. Un conjunt de casos en gran mesura força desconeguts i que deixen palès que Mallorca ha comptat amb preuats exemples de dones dedicades a la música.

Esport - Sabates

Ballester Melià

C/. L'Almoina, 19
07260 PORRERES

Tel. 971 16 82 76
Tel. Part. 971 64 74 21

VISITA CULTURAL AL MUSEU ETNOGRÀFIC DE CAMPOS

L'eixida habitual del primer diumenge de mes, el passat dia 1 de juny va dirigir-se a la vila de Campos. Vàrem visitar el Museu Etnogràfic, inaugurat fa poc. Ens acompanyà el seu propietari (és un museu particular) Miquel Ballester Julià a càrrec del qual anaren les precises i acurades explicacions. S'hi arrepleguen milers i milers d'objectes de la vida quotidiana a la Mallorca preturística. Ara per ara, és la col·lecció etnogràfica de més envergadura a Mallorca tant des del punt de vista de quantitat com de qualitat de les peces exposades. Sens dubte, és del tot recomanable la seva visita.

VISITA CULTURAL A LA CASA BLAI BONET DE SANTANYÍ

Dimecres, 4 de juny, ens dirigírem cap a Santanyí per a visitar la Casa Blai Bonet, Centre de poesia, un espai cultural creat i gestionat per la Fundació Mallorca Literària on fou la llar del poeta i narrador Blai Bonet (1926-1997).

De la mà de Pau Vadell Vallbona vàrem conèixer la casa i el corral on residí l'escriptor, un dels centres neuràlgics de la literatura catalana del segle xx. Entre aquestes humils parets hi va néixer i créixer el poeta Blai Bonet Rigo, i també hi escrigué bona part de la seva obra.

MEMÒRIA D'UNA AMNÈSIA. LA HISTÒRIA AMAGADA DEL FRANQUISME A LES BALEARS

Dissabte, 7 de juny, Antoni Janer Torrens ens va venir a presentar la seva darrera obra: *Memòria d'una amnèsia. La història amagada del franquisme a les Balears*. Acompanyat de l'historiador Bartomeu Garí Salleras ens exposaren un resum del que podem trobar en aquest llibre: una recopilació de 75 reportatges revisats, reordenats per temàtica i il·lustrats amb imatges altament simbòliques. L'obra pretén incentivar el debat social sobre les dimensions reals d'un període que, durant dècades, inspirà el major dels silencis.

MONOGRÀFIC EN DUES SESSIONS: L'EVOLUCIÓ DE LA CIUTAT DE PALMA

El divendres, 13 de juny, es va impartir una lliçó sobre l'evolució històrica de la ciutat de Palma. De la mà de Maria Barceló Crespí, es va fer un repàs des de l'època romana fins a l'actualitat dels principals trets definidors de l'urbanisme de la capital de Mallorca, així com es prestà atenció als edificis més destacats, a la toponímia, a les murades, als canvis ocasionats per la Desamortització, etc.

LLG FUSTERIA
LLITERAS GARI

Portes i Cuines fetes a mida

C/. Major, núm 61 - 07260 PORRERES (Mallorca)
Taller: Ctra. Porreres - Montuiri, Parcela 250
Telef. i Fax 971 16 84 66

EIXIDA A PALMA PER A TANCAR EL MONOGRÀFIC L'EVOLUCIÓ DE LA CIUTAT DE PALMA

El divendres, 20 de juny, anàrem a Ciutat per observar *in situ* alguns aspectes urbanístics que foren explicats a la lliçó de la setmana anterior *L'evolució històrica de la ciutat de Palma*. Així, els assistents a la lliçó pogueren completar sobre el terreny alguns dels conceptes exposats en la classe teòrica, en especial les murades. Vàrem trespasar pel barri de la Calatrava, la Portella, entorn de la Seu... sempre comptant amb les explicacions adients pel que fa a aspectes històrics, urbanístics, artístics, etc.

FESTA DE LA FLAMA DEL CANIGÓ A LA PLACETA DE SANTA CATALINA TOMÀS

Enguany vàrem celebrar la festa de la flama el dissabte, 21 de juny, a la placeta de Santa Catalina Tomàs. En aquesta ocasió, duguerem a terme un acte de recordança a Josep Maria Llopart de la Peña en motiu del centenari del seu naixement (Any Llopart). Per a fer-ho, els Tallats de Lluna van tornar a representar l'espectacle *I, de sobte, la nit*, a partir de poemes de l'autor. En acabat, com cada any, menjàrem un tros de coca i beguérem un poc de llimonada.

Espai clovella.

Centre d'entrenament

Servei de manteniment i reparació de bicicletes

Val per una sessió d'entrenament

Ronda Porrera 3 D Porreres

601 907 309

espaiclovella@gmail.com

REBUDA DE LA FLAMA DEL CANIGÓ

El dilluns, 23 de juny, arribà la flama de la llengua des del Canigó a Alaró, alguns representants de l'Agrupació Cultural anàrem a recollir-la per, així, poder-la rebre al nostre poble. Una vegada encesa la nostra espelma en favor de la llengua catalana a Alaró, ens dirigírem a la seu de l'Agrupació Cultural per a llegir el manifest i encendre el llum d'oli, símbol que ens referma la nostra defensa cap a la llengua i cultura del nostre poble.

SOPAR D'ESTIU A LA CLAstra DEL SANTUARI DE MONTI-SION

Un any més, la clastra del santuari de Montisíon ens acollí per a dur a terme el sopar d'estiu de l'Agrupació Cultural. En aquesta ocasió fou divendres, 4 de juliol. En primer lloc, el president de l'entitat va transmetre unes paraules de resum i d'agraïment per a totes aquelles persones que fan possible que l'entitat sigui tan activa després de més de cinquanta anys i, a continuació, assaborírem el bon sopar que ens oferiren els donats de Montisíon. Amb tot, fou una nit molt agradable d'unió entre associats i col·laboradors. Per molts d'anys!

PROJECCIÓ D'IMATGES DE LES EIXIDES CULTURALS I PAISATGÍSTIQUES

El dimarts, dia 8 de juliol, Maria Barceló, per mitjà de fotografies, feu un recordatori de totes les eixides i visites culturals dutes a terme durant aquest curs. L'activitat ens ajudà a recordar tots els indrets que hem recorregut, tota la història que s'hi amaga i, el més important, tot allò que s'ha pogut aprendre.

ARRIBA SANT ROC I L'ACP HI SERÀ PRESENT

Divendres, 8 d'agost, a les 19:30 hores: Visita comentada a l'església parroquial de la mà de Maria Barceló Crespí i Maria Antònia Nicolau Rosselló. Activitat conjunta entre la Parròquia i l'Agrupació Cultural de Porreres.

Dilluns, 11 d'agost, a les 19 hores, al carrer de l'Hospitalet: Gran concurs "Qui en sap més de Porreres i fronteres enllà?".

Dimarts, 12 d'agost, a les 20:30, al corral de cases Bessones (carrer Nou, número 18): Tallats de Lluna. Tria de cançons dels seus espectacles.

Dimecres, 13 d'agost, a les 18 hores, a la placeta de Santa Catalina Tomàs: II Partida duplicada de Scrabble Memorial Magdalena Morell.

Divendres, 15 d'agost, a les 19:30, al pati de Cals Hermanos: Acte de recordança a les víctimes porrerenques de la Guerra Civil.

Dissabte, 16 d'agost, a les 17:30, a la plaça de la Vila: Torneig d'escacs de Sant Roc.

floristeria i jardineria

CanMurtó

COMPOSICIONS FLORALS
PER A NOCES, COMUNIONS
I TOT TIPUS DE CELEBRACIONS

C/ Sa Galla, 92 - 07260 PORRERES
Tel. 971 647 053 - Mòvil. 689 689 667
Fax. 971 647 053

CLUB DE LECTURA

El nostre club va impartir la darrera sessió d'aquest curs dimarts, 24 de juny. En aquesta ocasió la tertúlia es va dedicar a comentar la novel·la *Les nostres mares* (2023), de Gemma Ruiz i Palà, premi Sant Jordi 2022. Els temes de la novel·la abracen tot un ventall d'aspectes que afecten la vida de les dones de finals del xx i de l'actualitat, temes que no sempre s'han visibilitzat prou o que, en tot cas, no s'han visibilitzat de forma tan directa i realista per la literatura o l'art, en general. Les protagonistes són deu dones de diferent condició social, de diferents generacions, de procedències culturals diverses i amb vides desiguals, però alhora, en molts casos, paral·leles, de manera que es va teixint una xarxa de sororitat que els ajuda a empoderar-se de les seves vides. L'autora escriu de manera molt col·loquial i directa, a vegades punyent i irònica, de forma que genera certa provocació i possibilita el debat intern sobre la nostra pròpia vivència o la vivència de les dones del nostre entorn. A la tertúlia es pogué contextualitzar amb històries de vida properes o pròpies i, com sempre, es va generar un debat prou enriquidor que, a través de l'anàlisi, el pensament alternatiu i les analogies construeix coneixement compartit.

Aquest dia tancàrem el curs amb un soparet a la fresca i gaudírem de l'aportació final que ens va fer el nostre company lector Miquel Juan Mora que ens regalà aquesta glosa que sintetitza, amb enginy i humor, el nostre curs de lectura:

Hem passat la temporada,
d'aquest club de lectura,
bona ha estat la passejada,
envoltats de llibres i cultura.

Jo soc lector novell
i molt fort vam començar,
Tiberi César me va desesperar,
i me vaig cagar en ell...
Vaig pensar: vatoadell,
del cap cremen les venes,
aixecaré bé les antenes,
per entendre aquest escrit,
en vaig passar un tip,
amb la Núria Cadenes!

Després, *El temps de les magranes*,
històries properes de temps antany,
amb na Caterina Karmany,
de llegir tornaren les ganes.

Baumgartner va seguir,
Paul Auster va hipnotitzar,
tots els detalls sap despuntar,
gens ni mica me vaig avorrir.

Què dir d'*Aurora Picornell*?
Què dir de David Ginard?
Bon record d'ell en guard...
En ser gran vull ser com ell!

Va seguir el senyor *Bearn*,
de Llorenç Villalonga, mallorquí.
Que bé el vaig gaudir,
el seu llibre ja és etern.

Stefan Zweig a continuació,
amb *Carta a una desconeguda*,
ningú es va quedar muda...
Hi va haver bona discussió!
El gironí Rafel Nadal,
amb *Quan érem feliços*,
destaca tots els matisos,
del seu poble natal.

Ràbia, de Sebastià Alzamora,
decadència dels nostres paisatges,
ho denuncia amb nom i llinatges,
com escriu ens enamora.

Gemma Ruiz, per acabar,
escriu *Les nostres mares*,
deixant les coses clares,
del que no ha de tornar a passar.

D'enguany toca *despedir*,
de llegir hem *disfrutat*,
però d'haver-vos escoltat,
el que més m'ha fet gaudir...

Per acabar vos vull dir:
que sou molt bona gent,
deu mesos aprenent,
deu mesos de grans lliçons,
deu mesos d'emocions:
que comenci l'any vinent!

Per acabar, volem donar les gràcies a la Biblioteca de Porreres per la seva aportació de setze exemplars de cada lectura que hem fet i per acollir-nos el dia de la tertúlia. Especialment agraïm la feina i dedicació amable, atenta i diligent de na Margalida Roig durant dos cursos consecutius i la de

n'Antònia Font que ens ha acompanyat durant gran part d'aquest any. Moltes gràcies!

A continuació us exposam la selecció que els membres de l'actual club han fet per al proper curs. S'obrirà un període d'inscripció a principis de setembre. S'informarà pels canals habituals.

Pendent de programar i de fixar amb dates, la selecció de lectures, per al curs 25-26 volem llegir aquestes obres:

1. *Odissea*, d'Homer (s.viii aC). Poesia èpica. Joan F. Mira el 2011, Edicions Proa.
2. *Te deix, amor, la mar com a penyora*, de Carme Riera (1975). Relats.
3. *La mort d'Ivan Ilitx*, de Lev Tolstoi (1886). Novel·la.
4. *Els Norats* (1936-1949), de Mateu Morro (2021). Història.
5. *Cor fort* (2025), de Sílvia Soler. Novel·la.
6. *El llibre daurat* (2025), de Lluís Llach. Novel·la.
7. *Memòries d'Adrià* (1a edició 1951), de Marguerite Yourcenar. Novel·la.
8. *La vegetariana* (2007), de Han Kang. Novel·la.
9. *Xampú xampany* (2025), d'Antonina Canyelles. Poesia.

ELS ESCACS INFORMEN

L'Agrupació Escaquista de Porreres ha aconseguit aquesta temporada 2025, en el Campionat de Mallorca per Equips de la Federació Balear d'Escacs, pujar a la categoria Preferent. Dedicam aquest ascens al nostre estimat company Jordi Oliver Garí, que ens va deixar recentment. Des de la temporada 1979-1980 el club no assolía aquesta fita.

L'èxit es deu, en bona part, a la brillant actuació de dues joves promeses, Joan Miquel Ferrà i Manel Armero, que han guanyat gairebé totes les partides. El joc sòlid dels veterans Manolo Sierra, Àngel Oneto, Jaume Rosselló i Jaume Terradas també ha estat clau per a certificar l'ascens, que no s'ha confirmat fins a la novena i darrera jornada. L'altre equip que ha pujat de la categoria Primera és l'Incacs des Raiguer, també amb talent jove a les seves files.

La Preferent serà un repte per al nostre club, ja que, sobre el paper, el nivell dels equips és molt alt. Tanmateix, aquest desafiament ens motiva a treballar encara més, a fer un bon paper i a aprendre dels jugadors més experimentats. Veurem com ens en sortim enguany!

rem com ens en sortim enguany!

Pel que fa a la base, l'equip dels més petits ha participat a la categoria Promoció Escolar, de la qual ha acabat dotzè de devuit equips. Per a molts d'ells era la primera experiència en competició federada. L'equip l'han format vuit jugadors que s'han anat alternant en les partides dobles de 30 minuts: Guiem Puigserver Sureda, Gael Garcia Piquet, Aleix Terradas Puigserver, Pau i Pere Plovins Armero, Adrià Servera Pinya, Salvador Fernández Ballester i Rafel Nicolau Nicolau. Tots han mostrat un bon nivell, amb menció especial per les altes puntuacions de Gael, Pere i Salvador.

Si el nombre de nins continua creixent —actualment feim classes els divendres al local de l'Agrupació Cultural—, intentarem inscriure dos equips la temporada vinent: un altre cop a Promoció i, a més, un a Tercera que podria aspirar a pujar a Segona.

Ara toca relaxar-nos amb els habituals tornejos de ràpides d'estiu, especialment pensant en el tradicional torneig de les festes de Sant Roc a Porreres.

NOTICIARI PORRERENC

Redacció

X JORNADES D'ESTUDIS LOCALS

Els dies 9 i 10 de maig es va dur a terme una nova edició de les Jornades d'Estudis Locals a Porrerenc, en aquesta ocasió va ser la Biblioteca Municipal el lloc on es van poder compartir treballs i investigacions sobre temes relacionats amb Porrerenc i el seu valor històric, social i cultural.

NAIXEMENT DE L'ASSOCIACIÓ ES SAÏM

El 17 de maig es va dur a terme la presentació d'una nova entitat porrerenca, fundada per 30 joves, amb l'objectiu de dinamitzar la festa de Sant Roquet i garantir-ne la continuïtat generacional.

FIRA DE L'ALBERCOC 2025

El dissabte, 14 de juny, es va dur a terme un any més aquesta fira, tot i que la producció d'albercocs d'enguany no ha estat gaire abundosa. De l'11 al 28 de juny es van dur a terme activitats diverses: mercat, concerts, tallers (perfums, robòtica, joieria prehistòrica...), espectacles i activitats escolars.

**† juaneda
miramar**

Anàlisi Clíniques

Antònia Sastre Barceló
Farmacèutica

Consulta: Dilluns i dimecres
de 8:00 a 10 hores

Carrer Sa Galla 19 B
Tel. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas (no muface), Asisa, Agrupació Mutua, Axa, Mapfre (no muface), Sanitas, DKV, Groupama, L'Aliança, Caser, Fiatc...

Serveis Melià Roig

Serveis:
-Cultivadors
-Fressadora
-Trituradora
de Llengua
-Arada
-Arada
mitagrossa
-Desbrossadora

Tel: 649 83 41 87 / 636 51 58 36

SOPAR SOLIDARI ANUAL JUNTA LOCAL AECC

Un any més l'entitat organitzà, l'11 de juliol, el sopar solidari anual al pati del CEIP Climent Serra i Servera. Novament, s'aconseguí un rècord de participació: es va arribar a gairebé 600 participants i es van poder recaptar 6.669,5 euros.

Segons els organitzadors: «aquesta trobada podríem dir que, a part d'un acte de solidaritat, és una cele-

bració, ja que si feim la mirada cap enrere i pensam les fites que s'han aconseguit durant aquest any en la lluita enfront de la malaltia són moltes i a la vegada moltes d'elles importants. Això fa que ens adonem que cada dia és un dia no sols de lluita, sinó que a la vegada és un dia d'avanç, en el sentit que és terreny que entre tots anam guanyant».

PLUVIOMETRIA

Germanes Barceló-Crespí

MAIG

Dia 2	3,4 litres
Dia 5	8,9
Dia 8	3,1
Dia 9	2,0
Dia 10	0,8
Dia 12	0,5
Dia 14	2,7
Total	21,4 litres

JUNY

Total 0'0 litres

JULIOL

Dia 7	2'1 litres
Dia 9	4'8
Dia 24	11'0
Dia 28	3'3
Total	21'2 litres

Barbara-Art
DECORACIÓ - ANTIC

Gabriel Cortés

MESTRE ARTESÀ LLAUNER

FANALS MALLORQUINS - RESTAURACIÓ DE METALLS

Pl Molí de n'AMENGUAL, 10 - Telèfon i Fax 971 64 72 41 - 07260 PORRERES

INCLOURE ÉS EDUCAR EN CULTURA

Anna Servera Schmitt

El professor catedràtic de la UIB Dr. Joan Jordi Muntaner Guasp, a les portes de la seva jubilació, ens parla sobre l'educació inclusiva i la seva connexió amb la cultura.

«Incloure és educar en cultura». No es tracta només d'un lema inspirador, sinó d'un compromís arrelat en la pràctica i en els valors fonamentals d'una societat justa.

L'educació inclusiva no és una moda ni una opció pedagògica. És «un reflex directe dels valors d'una societat». Així, un poble que aposta per la inclusió a les aules no només millora la seva educació, sinó que demostra una convicció profunda en la diversitat, l'equitat i la riquesa de totes les capacitats humanes.

«La idea és clara i transparent», «la inclusió és tan senzilla com deixar que les persones siguin presents, participin i progressin». Aquesta definició, aparentment senzilla, conté tota una revolució. Perquè el repte no és només garantir la presència física a l'aula, sinó assegurar la participació real i el progrés significatiu de tot l'alumnat, «sigui qui sigui la seva condició». I aquí és on la cultura juga un paper fonamental. Segons Muntaner, «la connexió entre la cultura pròpia d'un poble i apostar per una educació inclusiva és l'acceptació de la diversitat». I afegeix: «tots som diferents, i això no és un descobriment». Acceptar aquestes diferències ens aporta valors com el «respecte, la solidaritat, la interacció, l'intercanvi i l'acceptació de l'altre». És una manera de viure en societat que ha de començar per l'educació i ha d'estendre's a tots els àmbits.

Però no ens equivoquem. Quan es parla d'inclusió, «no només ens referim a les persones amb discapacitat o col·lectius vulnerables», tot i que és cert que aquestes són les que més sovint experimenten

l'exclusió i el rebuig. «Just quan vaig començar —recorda Muntaner— jo ja tenia molt clar que les persones amb discapacitat també tenien capacitat, i amb el suport adequat podien arribar a aprendre i a tenir èxits personals».

Aquesta convicció és clau: la inclusió no és opcional, és un dret. «Tothom té dret a participar de la vida social, com per exemple en els patis de les escoles o a les festes del poble». Aquest dret no és negociable i comporta una sèrie de conseqüències pedagògiques: tots els infants han de poder ser inclosos dins les aules ordinàries.

És en aquest punt on l'educació i la cultura es fonen completament. Si l'escola no assumeix aquest repte, està traint la seva funció social. I si la societat no el recolza, es posa en evidència una manca greu de valors. Muntaner ho diu clarament: «Si la inclusió no es garanteix, no és una qüestió de manca de recursos, és una manca de voluntat» i que «no es tracta tant de tenir més recursos, sinó de com empram els que tenim».

A les aules, per tant, no es tracta que cada infant tengui una persona de suport exclusiva, sinó de transformar el model d'ensenyament perquè totes les persones siguin ateses dins un grup ordinari. I

CA'N

GUILLEM

ENTREPANSTAPESPIZZES

BAR

AV. BISBE CAMPINS, 1 PORRERES

971 647 495

adjunta que: «no podem mantenir la concepció que les persones vulnerables són distintes, perquè sempre hi ha més semblances entre les persones que no diferències».

Aquest canvi de mirada no es basa en el desconeixement, sinó en els valors. És una qüestió de triar quin tipus de poble volem ser. Volem una societat que inclou, que acompanya, que obre portes... o una que tanca espais, que etiqueta i que exclou?

No és just, diu el catedràtic, «demanar a una persona que s'adapti al context. Les persones no són el problema». Amb un exemple tan quotidià com revelador ens fa reflexionar: «quina culpa en té una persona que va amb cadira de rodes de no poder accedir a una primera planta? El problema és de l'edifici, no de la persona». Aquest és el nucli de la inclusió: no posar barreres, sinó crear facilitadors perquè tothom pugui formar part activa de la vida social i educativa.

En definitiva, la inclusió és una decisió ètica i col·lectiva. No es fa amb discursos buits ni amb bones intencions, sinó amb accions, compromís i valors fermes. I per això, al final de la conversa, el professor Muntaner resumeix la seva visió en tres idees clau que haurien de guiar-nos com a societat:

1. És necessari que l'administració treballi i defensi la inclusió, i que sigui conscient que no es tracta de canviar la nomenclatura, sinó la pràctica.
2. El professorat no s'ha de deixar endur per creences tradicionals, sinó que ha de ser

valent i treballar per a aplicar l'equitat entre l'alumnat i les futures generacions.

3. La societat ha d'acceptar les diferències, i no veure-les com un element negatiu, sinó com un valor positiu i enriquidor.

Així doncs, «totes les persones tenim més coses en comú que no diferències». Aquesta és la veritable cultura que hem de sembrar als patis, a les places, a les escoles i als cors. La cultura que no separa ni etiqueta, sinó que reconeix, valora i estima la diversitat com a motor de convivència i creixement col·lectiu.

**COOPERATIVA AGRICOLA
DE PORRERES**
(Sdad. Coop. Ltda.)

Tel.: 971 64 71 81
E-mail: agricolaporreres@hotmail.com
Carrer de sa Cooperativa, 29
07260 Porreres - Illes Balears

PEGASO
viajes
desde 1997 BAL 376

mleiva@viajespegaso.com
C/ 31 de desembre, 13 - 07003 Palma de Mallorca
Tel. 971 76 34 92 - www.viajespegaso.com

NOVA ADREÇA

FRANCISCA PALERM, REFERENT FEMENÍ DE LA DRETA PORRERENCA

Cesca Roig Sampol i Cristina Sorell Adrover

Francisca Palerm Gornals, *de ca'n Palerm*, nascuda l'any 1953, casada, amb dos fills i persona molt activa. Ha format part de l'AMPA del Col·legi Verge de Montis i fa 30 anys que forma part de l'agrupació S'Estol Porrerenc.

Qui diries que és na Francisca Palerm? Em consider de tot menys política, de fet, el meu propòsit quan vaig entrar-hi i durant el temps que hi vaig ser va ser el de treballar per al nostre poble. Vaig tenir sempre present la frase que ens deia el batle Pep Roig: «Nosaltres sempre hem de mirar primer per Porreres».

Les eleccions de 1991 van ser l'inici de la teva trajectòria política. Et vas presentar amb la coalició PP-UM al número tres d'una llista encapçalada pels dos grans protagonistes polítics d'aquells anys a Porreres, en Josep Roig, *de son Amat*, i en Jaume Martorell, *del molí d'en Donzell*. Com vas entrar a formar part d'aquella llista electoral de 1991? Tenies alguns referents polítics? La política era una cosa que no m'havia passat mai pel cap. Un vespre, que recordaré tota la vida, va venir el batle Pep Roig a ca nostra i em va dir que volia que anés amb la llista que ell encapçalava per aquelles eleccions de 1991. Jo vaig quedar freda perquè a ca nostra mai s'havia xerrat d'aquest tema, llevat que el meu home va ser fundador d'Aliança Popular de Porreres l'any 1982. Em va dir que no havia de pensar en política, que el més important era fer feina per al poble, que si guanyàvem gestionaria una àrea molt llépola amb la qual passaria molt de gust de fer feina, la de Benestar Social, que era amb gent major i gent necessitada. Ho vaig pensar uns dies i vaig acceptar. Pel que fa als meus referents polítics, puc dir que abans d'anar a llistes, en Biel Cañellas;

una vegada vaig entrar a llistes i vaig començar a fer feina amb en Pep Roig, sens dubte, ell es convertí també en el meu referent.

Com era conviure en una coalició amb dos homes tan potents políticament a l'equip de govern? Quins records tens d'aquell equip de govern? Quan vaig començar em vaig sentir molt novella. Els altres membres del consistori eren més experimentats, ja havien estat a l'Ajuntament. A més, teníem en Jaume i en Pep que eren els dos

dirigents de la política, figures molt importants en aquell temps. Formàrem una gran coalició, on el diàleg era fàcil i les feines anaven sortint sense problemes.

A les eleccions de 1995 vas tornar ocupar la tercera posició de la llista del PP, ja en solitari, darrere Josep Roig i Biel Barceló, *Corró*. Vau aconseguir la majoria absoluta amb sis regidors. Quins càrrecs vas ocupar dins l'administració local durant aquelles dues legislatures? Em van donar la regidoria de Benestar Social i Sanitat i el Cementeri, que era una àrea a part.

De quines gestions i projectes que vau dur a terme et sents més orgullosa? Record molt bé que la primera tasca que vaig fer de Sanitat va ser clausurar l'Escorxador, que en aquells moments era el *Matadero Municipal*, amb la Guàrdia Civil. A l'àrea de Benestar Social vaig passar molt de gust de fer feina i, a més, vaig tenir al costat na Júlia Viedma, una professional que em va ajudar molt. Ara bé, aquesta també era una feina molt ingrata perquè vèiem coses molt difícils i que no et penses mai que passin al poble, però hi són. Va ser dur i va arribar un moment en què vaig haver d'aprendre a separar una mica la part personal de la professional, perquè hi havia coses que m'afectaven molt.

Una de les tasques que record amb molta estima va ser poder tornar a Porreres en Tomeu Barceló que de petit va emigrar a l'Argentina i deia que la il·lusió de la seva vida era tornar a Porreres. Mitjançant l'ajuda de Rosa Estaràs, vàrem aconseguir que la seva il·lusió fos una realitat. Es va fer una festa on va venir la Filharmònica i tot el poble. Va ser una experiència molt grata i emocionant.

També, a les dependències de l'antic Quarter Vell, es van instal·lar unes piques i rentadores perquè es va detectar una necessitat per a gent que no disposava d'aquests recursos.

Una altra cosa a destacar va ser la implementació del servei diari de menjar a domicili. Aquesta tasca va ser com un seguiment de la feina que havia començat en Biel *Corró* a la legislatura anterior, on els serveis socials van passar d'estar amb la Man-

comunitat del Pla a ser gestionats pel propi poble de Porreres. En relació al cementeri, entre diverses millores, vàrem fer el crematori, les vidrieres, la sala del vetllador i les càmeres. Però bé, deixant les tasques a part, em sent molt orgullosa d'haver anat fent feina, dia a dia, pel poble i per totes les persones que ho necessitaven durant aquells vuit anys. Al final, això és el més important.

Et va costar ser regidora de govern en un món d'homes? Gens ni mica, en cap moment em vaig sentir ni em van fer sentir malament. Sempre vaig ser una més i vaig fer feina agust, tant amb els del meu partit com amb els altres. Em van ajudar en tot i em vaig sentir molt bé.

Hi havia tensió amb l'oposició? La tensió és normal i sorgeix de les diferents idees de cada partit. Totes respectables, però diferents. No hi va haver res destacable.

Arriben les eleccions de 1999 i et presentes, novament, amb el PP a la segona posició d'una llista encapçalada per Biel Barceló. El PP guanya les eleccions amb cinc regidors, però es perd la majoria absoluta i passau a l'oposició després de dotze anys de govern ininterromput. Aquestes eleccions van representar per a Porreres un moment de canvi polític important. UM (quatre regidors) va pactar amb la coalició d'esquerres PSOE-PSM (dos regidors) per a desbancar el PP i així poder governar. Què ens pots contar d'aquell pacte? Aquest pacte es va donar perquè en aquell moment a UM li va convenir més pactar amb els altres partits que amb el PP. És evident que a un poble hi ha moltes persones i cadascú té les seves idees i maneres de fer. Així, una part va estar d'acord i una altra part, no hi va estar.

Per què no et vas presentar a les eleccions de 2003 i a què atribueixes els mals resultats del partit en aquelles eleccions? No em vaig presentar senzillament perquè qui anava de cap de llista era un familiar meu, en Toni Palerm, i vàrem trobar que no hi havia d'haver dues persones de la mateixa família a la llista. Ara, el perquè dels mals

resultats, no ho sé. La gent es va estimar més una altra candidatura.

Tornes a la política el 2007 i fins al 2015 ets regidora amb l'oposició. Aquestes eleccions de 2015 van ser les darreres que et vas presentar a llistes. Quins motius et van empènyer a deixar la política local? Vaig considerar que era necessari gent nova i idees noves. Així i tot, sempre que des de la Junta del PP se'ns demana col·laboració, tant el meu home com jo, els donam una mà.

Per què mai vas ser candidata a batlessa essent la dona que més poder tenia dins el partit i l'Ajuntament? Vaig tenir l'oportunitat un parell de vegades, però vaig considerar que el càrrec de batlessa no era el mateix que de regidora. Era una dedicació molt plena, de moltes d'hores i maldecaps i jo, en aquell moment, vaig prioritzar la família.

A les darreres eleccions de 2023, el PI (partit hereu d'UM) va pactar amb el PP. Aquest pacte va evitar que MÉS (partit hereu del PSM), que havia guanyat les eleccions, formàs equip de govern i fos el primer consistori d'esquerres a Porreres. Quina opinió et mereix aquest pacte? Més que creure en els pactes, crec en els acords de governabilitat. Quan dos partits tenen idees similars és normal que es posin d'acord per a fer feina plegats. Ara bé, quan els pactes es fan per impedir governar la llista més votada i entre partits que no tenen idees en comú, em costa més d'entendre. Al final, crec que el més important és que els acords responguin a unes tasques clares i compartides i que no sigui cap estratègia per a governar.

Tu que has estat molt activa dins entitats locals, creus que l'Ajuntament ha assumit tasques pròpies de les entitats? No, Porreres és un poble molt actiu amb entitats i no necessita que l'Ajuntament assumeixi res. Sí que necessitam suport per part del consistori i aquest sempre l'hem rebut per part de tots els partits que han governat.

Quines consideres que són les necessitats actuals de Porreres? Primer de tot, que es posi en marxa el Centre de dia i acabar la ronda.

Creus que ha canviat la manera de fer política? El tarannà dialogant dels polítics? Sí, crec que sí que ha canviat. La política, com tot, va evolucionant amb el temps. Ara hi ha una manera diferent de comunicar-se amb la gent molt més directa i immediata. Sobretot amb les xarxes socials, per exemple. Quan jo estava en actiu, les coses es feien d'una altra manera. Per ventura tot era més institucional, més formal, però ni millor ni pitjor que ara. Simplement era diferent. El que es valorava més era el diàleg i el consens i ara veig que es vetlla més per la proximitat, el contacte directe amb el poble, i això també és molt positiu.

Estàs al corrent de la política municipal d'ara? Sí, però no activa.

T'agradaria tornar a la política municipal? No, ara ja no entra en els meus plans. Crec que hi ha una nova generació de persones amb moltes ganes de fer feina per Porreres que ha pres el relleu. Ara bé, sempre estaré disposada a donar una mà en allò que faci falta.

**ELECTRICITAT
I FONTANERIA**

INSTAL·LACIONS I REPARACIONS
EN GENERAL

31 DE DESEMBRE, 3 - TEL. 666720032
07260 PORRERES

-DES DE L'ANY 1999-

CONFECCIÓ A MIDA
DISSENY INTERIOR
DECORACIÓ TÈXIL

www.chitondeco.com info@chitondeco.com

DAGMAR & ERICH FUSS
07260 Porreres/Mallorca
Ctra. Porreres - Campos km 0,4

Tel. 971-16 82 57
Fax 971-16 85 28

SABEU QUE...

Redacció i qualque ajudant

...els porrerencs i les porrerenques esperam l'obertura del Centre de dia? I qui espera desespera...

...la piscina no vol ser menys i du quasi mig any tancada? Uuuf quina calorada...

...a falta de piscina una bona idea seria organitzar una Ruta de Safareigs? Això sí, amb sabates de goma per no... llenegar.

...la majoria de carrers de la Vila han de mester mà de metge? Clots i cruïes pertot arreu.

...els veïns del parc de n'Hereveta estan que trinen? A les nits sense pegar ull s'hi afegeix la brutor que deixen pels carrers del voltant.

...els guanyos que deixen els concerts i festes que s'hi celebren més aviat són minsos? *Zero patatero*.

...moltes escoles concertades s'han adherit al pla de lliure elecció de llengua? Doblerets, doblerets!

...a la fi la nostra comunitat ja té pressupostos? Les cessions envers VOX ens sortiran ben cares...

...la UE Porreres ha assolit un nou ascens de categoria? Debutarà a Segona federació al Camp del Barça Athletic. Quasi res diu el diari!

...l'equip B, plegat de jugadors porrerencs, també ha pujat de categoria? En aquest cas a Primera Regional de Mallorca. Enhorabona a tots!

...la Casa de la Vila continua apuntalada? I tantes coses que han de mester apuntalar...

...el programa *Un bon pla* dedicat a Porreres va ser ben interessant? Gràcies als nostres companys Maria Antònia Nicolau Rosselló, Francesc Melià Barceló i Cristòfol Noguera Font ens assabentàrem de coses que molts desconexíem. Gràcies!

...a la ronda de na Bosca no hi ha una sola pape-rera? Sinònim de BRUTOR.

...no ens cansarem de dir i repetir que molts usuaris de patinets —no tots— acampen per allà i com volen? Déu ens guard d'un ja està fet.

...que l'Ajuntament estones sembla un galliner?

Aquí mando yo, aquí mando yo. I un per l'altre, i un per l'altre ningú fa res...

...xerrant de gallines i sempre segons IB3, una empresa porrerenca ha trencat relacions amb Avícola Ballester? Quiquiriquic.

...la pudor que venia de Prilac vinculada a Avícola Ballester va arribar a pobles veïns? La merda sura i s'escampa.

...a un acte sobre varietats locals que va tenir lloc a l'Escorxador a principis de juliol no hi havia ningú de l'Ajuntament? A la mostra de Teatre Infantil del mes de juny, tampoc. És que un no pot ser pertot...

...en el debat sobre corrupció que va tenir lloc a les Corts Espanyoles un socialista va retreure al president del PP els seus passejos amb un narco gallec? I un bon porro...

...l'ús del català cau en picat, sobretot entre els més joves? Ull viu, que si cau la llengua cau el poble.

...Madò Pereta és una aferrissada fan de na Prohens, en Galmés i en Martínez? No només ho fan bé, sinó que redebé. Idò que santa Llúcia li conservi la vista.

...tot plegat tenim un poble que cap dels que hi vivim ens mereixem? I el pitjor, que res té visos d'arreglar-se.

...Bartomeu Garí fou denunciat per un tancament sense permís en un solar de la ronda de les Illes Balears? I que el passat 28 de juliol, després de demanar disculpes públicament i assumir la responsabilitat, renuncià al càrrec de regidor en un acte de coherència? Des del *Llum d'Oli* li volem agrair la dedicació al poble aquests darrers anys.

...i tan de bo tot el món de la política, en veure's en situacions paregudes, fes el mateix. No només s'ha de predicar, també s'ha d'actuar en conseqüència.

MARIA FERRÀ VIDAL, SABATERA I MOIA

Dona ben arromangada davant el treball i la família

Maria Barceló Crespi i Joana Mora Cerdà

La nostra protagonista ens espera a ca seva acompanyada de dos dels seus fills, na Joana i en Bernat. El seu tarannà alegre i rialler ens pronostica que la conversa serà entretenguda a més d'interessant. Escoltar gairebé durant dues hores madó Maria és un compendi de vivències acumulades gairebé durant un segle per una porrerenca, la trajectòria vital i professional de la qual sens dubte és molt semblant a moltes altres dones que saben el que és el sacrifici i l'esforç en una societat que no sempre les ha situat en el lloc que es mereixen.

Na Maria va néixer a Porreres dia 12 de juliol de 1928, filla de Bernat Ferrà Garcias, el *sabater Àngel* i de Bàrbara Vidal Vaquer, *Moia*, que es dedicava a emblanquinar i a fer matalassos. És la tercera de cinc germans: en Miquel, en Joan, en Bernat, na Maria i na Francisca. Tots ja són morts menys ella. «Mon pare va morir que havia complert els 100 anys i una setmana!».

El malnom Àngel d'on prové?

«Li deien *el sabater Àngel* perquè la seva mare, és a dir la meua padrina, nomia Àngela, li deien *Cristiana* de malnom. Llavors del nom Àngela derivà a Àngel».

La conversa transcorre entre dites, acudits i cançons d'un temps. Als seus 97 anys na Maria té una bona presència i conserva el bon humor que la caracteritza.

«He vist moltes coses bones i no tant bones en aquesta vida! *Els polls de juliol an es cap o an es cul duen dob*».

Quins records teniu de la vostra infantesa? On anàreu a escola?

«Vaig anar a ca les monges de la Caritat, les monges negres, fins als onze anys. Després els pares em llogaren de criada a ca na Catalina Nicolau, *Ginarda* casada amb en Guillem Salleres, el *Pubil Racó*. Tenien una botiga de roba, Ca na Ginarda, a l'actual carrer de l'Almoïna».

Aleshores a les famílies, en general, ja els anava bé l'ingrés d'alguns duros i, a més, s'estalviaven el manteniment d'una boca.

Quants d'anys vareu estar fent de criada? Quines eren les vostres tasques?

«Hi vaig estar onze anys, fins que em vaig casar! Estava interna i les meves tasques eren fer el menjar, rentar a mà —tenia les mans sempre arrugades!—, guardar els quatre infants i complir amb tot allò que em manaven. Feia de tot! Cobrava 20 pessetes al mes i només tenia un vestit cada tres o quatre anys. Faldes i bruses no vaig tenir temps de dur-ne. Tota la setmana feia feina i els dissabtes i/o diumenges anava a servir

a Can Torres, si hi havia nocces o comunions».

Què recordau de la Guerra Civil?

«Por! Molta por! Jo només tenia vuit anys. La gent sols no sortia al carrer. Mumare i les altres mares que tenien els fills al front esperaven el carter totes ansioses per si arribava alguna notícia dels seus. Dos germans meus, en Miquel i en Joan, varen anar al front de l'Ebre».

Fent feina de cap a cap de setmana, com vareu conèixer n'Antoni, el que seria el vostre marit?

«Casualment fou allà on feia feina on vaig conèixer n'Antoni Matas Nicolau, *de sa Maimona*. La família de n'Antoni era porrerenca, estaven de majorals a la possessió de sa Maimona, en el terme de Llucmajor. Quan venien a Porreres, de vegades, s'aturaven a comprar alguna peça de roba a Ca na Ginarda i ell acompanyava sa mare. Festejarem quatre o cinc anys, però només ens vàiem al portal mateix d'on feia feina. Havíem de fer vidriola! No sortíem gaire. Així mateix anàvem a ballar a les populars berbenes de La Parra».

Madó Maria encara ens canta un fragment de la cançó Rascayú:

«Rascayú, cuando mueras, ¿qué haras tú?

Rascayú, cuando mueras, ¿qué haras tú?

Tú serás un cadáver nada más.

Rascayú, cuando mueras, ¿qué haras tú?».

Com a curiositat, aquesta cançó va tenir molt d'èxit en el seu moment, el tema compost pel músic

mallorquí Bonet de San Pedro es va alçar al número dos de la llista d'èxits musicals a Espanya el 1943. No obstant això, va tenir problemes amb la censura de l'època, perquè es podia interpretar com una al·lusió a Francisco Franco o un qüestionament dels dogmes de la religió a l'estrofa: «Cuando mueras [...] tú serás un cadáver nada más».

Després del festeig vengueren les noccs. Quin any us vàreu casar?

«Ens vàrem casar dia 2 de febrer 1951 a l'església parroquial de Porreres, a les 7 del matí. Fèrem el refresc a Can Beltran: una tassa de xocolata i ensaïmada. *Misèria en gros, fam a carretades*. De viatge de noccs anàrem a Lluc. Ens hi va acompanyar en Damià Segura, *Gelat*, amb el seu cotxe, un dels primers que hi va haver a Porreres. Una vegada casada, vaig anar a viure amb els meus sogres a foravila a son Sampol d'en Garreta (Llucmajor). Jo sempre feia el dinar, era bona cuinera! Carn, en menjàvem poca. Fèiem brou de pollastre quan teníem el grip o un infant petit».

Vengueren els fills: na Joana, n'Antoni, en Bernat i en Joan. Cap al 1954 la família s'instal·là a Porreres per a regentar a mitges el cafè de Can Pau de sa Maimona, que era conco seu. Dit cafè estava situat on ara és el restaurant l'Escrivania.

Com compaginàveu les feines del cafè i la cura dels vostres fills?

«M'aixecava a les cinc o a les cinc i mitja del matí. El primer que feia era netejar el tasser, el local i la carrera. Hi havia rivalitat amb les altres dones dels cafès de plaça (de Sa Llosa, de Can Gelat, de Can Torres...) per veure qui primer tenia la carrera neta i regada. Jo sempre era la primera! En acabar preparava el berenar dels infants i després na Joana, que tenia set anys, els acompanyava a l'escola de Cals Hermanos. Obríem a les sis, més o manco, o més prest. Servíem cafès, cafès amb llet acompanyats d'una copa de cas-

salla, herbes dolces o seques. Els clients ja se n'anaven ben calents a fer feina! M'encarregava de preparar el dinar per a tota la família mentre atenia darrere el tasser. El meu home era el que tancava el local aproximadament a les dues o a les tres de la matinada. Jo era la que sempre obria».

Quines imatges us venen al cap de la vostra estada al cafè?

«Molta feina i pocs doblers! M'agradava estar amb la gent i a plaça, però era cansat perquè obríem molt prest i tancàvem tard. Així i tot, aconseguíem un racó per a fer-nos una casa per la qual els sogres ens donaren un solar al carrer de la Lluna, número 30, allà on visc ara. Record que només venien homes, les dones no anaven al cafè! El que més servíem era cafè, rebentats i tassionets de mistela, palo, canya, conyac i un tassó d'aigua. Vaig haver d'aguantar moltes converses i comentaris desagradables que menyspreaven les dones, masclistes. Si fos ara no ho toleraria i els trauria a fora!

De clients n'hi havia de tota classe, en general, hi havia molta confiança amb tots, solien ser sempre els mateixos. Als que seien i no bevien res els deia esquinçadors de cadires.

Teníem televisor, un dels primers que hi hagué al poble. Quan hi havia partit de futbol o toros s'omplia el cafè, era com un cine. També venien a jugar a cartes. Hi estiguérem cinc anys».

Seguim la conversa i feim memòria dels cafès que hi havia a plaça en aquells anys, a inicis de la segona meitat del segle xx: Sa Llosa, Can Torres, Can Botera, Sa Fonda, Can Gelat i el seu, Can Pau de sa Maimona. Coincidència o no, a quasi tots les madones sempre eren les que estaven darrere el tasser: *la madona du el maneig*. Eren dones amb caràcter fort, valentes i decidides.

Anàveu a Ciutat sovint? I a fora de Mallorca?

«A Porreres hi havia pocs cotxes, mitja dotzena. Llavors no sortíem

molt del poble. Quan feia feina a ca na Ginarda vaig anar a Ciutat una o dues vegades amb el tren, acompanyava la madona amb els infants. Crec que era quan havien de combrregar. Fora de Mallorca només vaig anar a Cartagena, per a veure el meu fill quan era soldat; una vegada a València i una altra a Barcelona».

Després de deixar el cafè na Maria es dedicà a tasques domèstiques per les cases i a emblanquinar fins que arribà l'hora de la jubilació. Alhora manejava molt bé la màquina de cosir, era molt bona cosidora. Aprofitava per fer-se els vestits i la roba dels seus fills. Al llarg de l'entrevista recordam persones i fets de Porreres de ja fa més de mig segle. A tall d'exemple: les moltes botigues de queviures, les carnisseries, les peixateres, els forns, les cosidores, les perruqueres... Tot un repàs a la societat del moment.

Madò Maria s'acosta al segle de vida, té set nets i cinc renets. Està contenta i pega un bons cops de rialles. Una dona que ha viscut intensament, treballant de cap a cap d'any. Una de tantes dones que han passat per la vida de manera anònima. No surten als llibres ni a viquipèdia. Gràcies a elles i a la seva feina aixecaren una societat en la qual hi havia grans privilegis però molts més que sabien el que era l'esforç i el sacrifici. Sobretot si parlam del món femení.

XVI MOSTRA DE TEATRE ESCOLAR

Carme Obrador Sorell

Heu vist mai un escenari tan ple d'innocència, imaginació i rialles? Això és el que passa durant els dies de la Mostra de teatre escolar que organitza el Grup Foganya amb la col·laboració de l'Ajuntament. Durant quatre jornades consecutives, l'auditori de Porreres s'ompl d'infants de diferents edats que ens interpreten un grapat d'obres que, podem dir, que cada any són més originals i divertides. Això es veu amb les mirades, les rialles, les llàgrimes, els aplaudiments o les paraules d'admiració que just després de cada obra veus que els amics i familiars dediquen a les petites actrius i actors que baixen de l'escenari. I no n'hi ha per a menys: és tot un plaer veure tants d'infants superant-se i compartint cultura.

Aquest any hi han participat, una vegada més, el CEIP Climent Serra i Servera, el Col·legi Verge de Montis-sion, l'escola municipal de teatre i, com a escola convidada, El Liceu. És emocionant veure com, any rere

any, els infants es fan seus els personatges, les històries i l'espai escènic amb una naturalitat i una alegria que encomanen. I també, com estan d'orgullosos de la feina feta al final de cada obra; cada una d'aquestes, va ser el resultat de moltes hores d'assaig, d'imaginació i d'esforç compartit.

Enguany hem pogut gaudir d'obres basades en àlbums il·lustrats actuals com *El peix Iri-sat* i *N'Elmer, l'elefant de colors* o d'altres de més tradicionals però alhora modernitzats com *La rateta que llegia l'escaleta*, *L'aneguet presumit* i *La cabreta i els nou llops*. També hem vist històries d'escoles una mica desbaratades, d'un regne de contes on els personatges estan cansats de ser sempre els mateixos o d'altres que ens van fer apreciar i valorar la importància de cuidar el medi ambient i la naturalesa. Cal destacar també, les obres dels alumnes de l'escola de teatre que durant tot l'any s'esforcen molt per a aconse-

guir interpretar totes les escenes i personatges que els toquen. Aquests ens van demostrar que és possible viatjar en el temps, que potser en Romeu i na Julieta eren andalusos o cantants de rap, que tots tenim un estil, que encara que ens agradin coses diferents tots som iguals, que la diversitat s'ha d'estimar i, sobre-tot, que la inclusió és possible.

Voldria agrair a totes les mestres que ho han fet possible i que posen tot el seu esforç a fer que aquesta mostra cada any sigui una meravella. També vull felicitar tots els infants que hi han participat, a les famílies, al personal de l'auditori i a l'equip de l'Escola de Teatre per a fer possible una mostra tan especial.

10 CONSELLS PER SOBREVUIRE A PORRERES

Abril Guerrero Alcina, Paula Obrador Moll,
Francina Tortella Barceló i Margalida Xamena Gost

1

Saluda tothom. A Porreres, si no dius *Bon dia!* o *Com estàs?* pots passar per mal educat.

2

Assisteix a les festes, sí o sí. Sobretot a les de Sant Roc i a la Fira.

3

Aquí, l'albercoc no és una fruita, és una tradició. I si el saps confitar o posar dins una coca, ja tens mig Porreres guanyat.

4

Aparcar és tota una aventura de risc. Sobretot els diumenges, quan hi ha fira o per les festes.

5

Pujar a Monti-sion un pic a l'any per anar a veure la Mare de Déu no és una obligació, és una tradició.

6

Sigues pacient amb els horaris. Aquí el temps té una altra velocitat. *Ara venc* pot significar que hagi d'esperar o cinc minuts o mitja hora.

7

Els malnoms passen de generació en generació, com si fossin part de l'herència.

8

Participa en les tertúlies dels bar. Són el lloc perfecte per a saber les darreres novetats i xafardejos del poble.

9

No critiquis Porreres si no ets d'aquí. Només els porrerencs i porrerenques es poden queixar de Porreres, i només entre ells.

10

Estima el poble, amb tot el que té. Perquè malgrat tot, Porreres és especial!

La Fonda Café

PASSIÓ, ESFORÇ I SUPERACIÓ

Anna Barceló Escoda i Marga Barceló Sagreras

En Sete, fill de n'Antònia Senallera i en Pep el Guixaine, és un jove entrenador personal que ha fet de la passió per l'esport la seva professió. Amb només 25 anys, ja acumula experiència ajudant a altres persones a assolir els seus objectius.

De petit, l'esport ja formava part de la seva vida a través del futbol. Quan anava a l'escola, el nom *INEF* li va cridar l'atenció i, en saber que es tractava d'estudis relacionats amb l'esport, va veure que podia ser el seu futur.

En Sete es va formar en Tècnic d'Animació d'Activitats Físiques i Esportives (TAFAD) a Felanitx, i va complementar els seus estudis amb formacions

en biomecànica, física aplicada a l'esport (anatomia humana), exercicis per a l'esquena i entrenament prepart i postpart. Durant aquesta època d'estudiant, els seus companys l'animaven perquè obrís un gimnàs a Porreres, ja que en aquell moment no hi havia tots els entrenadors personals que tenim ara al poble; tot i que al principi no li agradava la idea de ser autònom, després d'uns anys ha estat el seu camí.

La vida laboral d'en Sete va començar a la piscina municipal de Porreres, on feia de monitor. També va fer de preparador físic dels juvenils del PLA i de la UE Porreres i, després de la pandèmia, compaginà la feina de la piscina amb la dels entrenaments al Kokoro, on al final va llogar dues sales i s'hi va dedicar exclusivament.

L'espai del Kokoro en poc temps li va quedar petit i, per això, va decidir cercar un local on poder muntar el seu propi gimnàs. Li va costar molt trobar un lloc que fos adient i assequible per la idea de gimnàs que ell tenia pensada, però finalment va trobar la Sala Miss Mundo. Tot i les dificultats, va tenir la sala condicionada en tan sols un mes; va demanar un préstec al banc per a poder comprar tot el material amb el qual compta el gimnàs i hi va invertir una mitjana de tretze hores diàries de feina, de dilluns a diumenge, amb l'ajuda dels seus pares i d'alguns familiars.

El gimnàs Sefitt va obrir les portes el setembre de 2024. La sala es va omplir des d'un principi, ja que en Sete tenia els seus clients fidels del Kokoro, molts dels quals encara hi van a entrenar. Amb un any que ha passat d'ençà que va obrir, el nombre d'usuaris s'ha triplicat i, actualment, té grups d'entrenament funcional d'unes 20 persones; així i tot, l'espai és prou gran per a estar amples. A part d'aquests grups d'entrenament funcional, també té grups més reduïts d'entrenament per a embarassades i d'esquena sana, per a persones que tenen diferents mals d'esquena. Malgrat que els entrenaments són en grup, ell estudia i adapta els exercicis a cada persona.

Per altra banda, en Sete ofereix entrenaments *online* 100% personalitzats mitjançant una *app*, amb la qual pot enviar els exercicis setmanals, juntament amb un vídeo de demostració, i tenir un control d'ells (assistència, intensitat, sèries, quilograms...). Una cinquantena de persones utilitza aquesta manera més flexible i adaptada de dur a terme els seus entrenaments.

El porrerenc ens conta tres casos dels quals està molt orgullós. El primer és el d'un jove que, gràcies a l'activitat física i la constància, entre d'altres, ha deixat enrere l'obesitat mòrbida, la depressió i l'addicció a les drogues, i ha millorat així la seva qualitat

de vida. El segon cas és el d'una dona que, per mitjà de l'entrenament, aconseguí millorar la mobilitat de les articulacions després que un accident greu la deixàs amb la mobilitat reduïda, sobretot la de l'espatlla. El darrer d'aquests casos és el de la seva *madrina*, la qual en vuit mesos va passar de no poder pujar escales, a causa del cansament i el mal de genolls, a fer el camí de *Santiago*.

A l'hora d'obrir el gimnàs, en Sete es va plantejar com podia diferenciar-se de la resta d'entrenadors. El que l'ha acabat definint és la disciplina en la presencialitat, la constància, el compromís amb l'exercici físic i l'exigència d'acord amb les capacitats de cada un. Per altra banda, a en Sete li agrada saber el que pensen els seus clients i, a final d'any, realitza un formulari on cada usuari el pot avaluar, per a ajudar-lo així a fer autocrítica i a millorar en la seva feina.

Amb tanta diversitat de grups, en Sete necessita molta organització: els dilluns, dimecres i divendres planifica els entrenaments presencials; els migdies revisa els de la modalitat *online* i va a entrenar; els diumenges envia els exercicis setmanals als de l'*online* i a finals de cada trimestre duu a terme les gestions d'autònom.

Els clients estan contents amb les exigències d'en Sete, ja que els permeten superar-se dia a dia. Per la seva banda, en Sete està molt content amb la *pinya* que es fa dins cada grup i amb la feina que fa amb ells, de fet,

afirma que ara està en el seu millor moment.

Per a acabar, li hem demanat alguns consells per a aquelles persones que volen començar a entrenar, però els costa:

- Fer dues llistes, puntuant els avantatges i desavantatges d'anar al gimnàs, per a veure quin opció els compensa més.
- Anar a un entrenament de prova.
- Marcar-se objectius reallistes a curt termini: anar a una primera classe, anar a una classe cada setmana durant un mes, etc.

En Sete ha pogut emprendre el seu camí i és com és amb els seus clients gràcies als seus pares, que són els seus referents i sempre l'han motivat per a donar més del que donava si sabien que podia fer-ho, tant pel que fa a l'esport com a la vida.

Una anècdota

En Sete va patir alguns menyspreus per part d'adults durant l'època d'estudiant. A l'institut, alguns professors varen dir a la seva mare que ell «no faria res amb la seva vida» i un entrenador de futbol el menyspreava pel seu físic. Avui dia, en Sete està molt orgullós de tenir èxit en el seu negoci i del seu estat físic.

Una curiositat

El goril·la del logotip de Sefitt no va ser una idea planificada. En Sete va entrar a Canva per a cercar inspiració, on va trobar una moneia que li va donar la idea per al logotip final. Aquest goril·la també representa el seu grup d'amics que sempre ha tengut la broma de "fer la moneia" entre ells

L'OBTURADOR

Mercè Oliver Oliver

Temps d'albercocs, de confitura, de coques... de passar gust!

EL LLUM D'OLI TAMBÉ ÉS VOSTRE

T'agradaria veure publicada la teva opinió al *Llum d'Oli*? Tens alguna queixa, suggeriment o proposta? Vols col·laborar amb nosaltres? Ara pots fer-ho a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com, o en persona quan ens topis pel carrer!

Si t'interessa, pots consultar els números anteriors en format digital a l'apartat «*Llum d'Oli*» de la nostra web www.agrupaciocultural.porreres.cat

Volem ser la veu del poble! El *Llum d'Oli* és cosa de tothom!

Escaneja el QR
per accedir al
formulari!

EL GRAN RES. LA CARA FOSCA DE LES EMOCIONS

Jaume Rosselló Tomàs

-PASSAT

Del Gran Res venc,
no record el plor ni el dolor,
però em pesa la consciència
de no sé gaire ben bé què.
Potser abans tot era fosc,
sense colors, sense sons,
ni paraules ni mirades ni somriures.
Al Gran Res vaig.

-PRESENT

Quan el mal es belluga
dins l'ànima i no en pot sortir,
vull fugir, desaparèixer.
De res serveixen cames, braços,
cor, estómac, cervell,
ni ser la pedra més inerm
de l'univers.
Potser la darrera grapada d'aire
agre que escupen els pulmons,
i diluir-se al Gran Res.

-FUTUR

M'arrufaré fins a olorar les cendres,
encara calentes, del darrer pensament.
Estrenyent, esmicant la carn,
els ossos, la sang...
Sense forma, sense nom,
el darrer crit, l'infinit dolor,
i al costat del Gran Res,
l'ànima resseca i esgarrinxada,
erma d'esperança, definitivament morta,
i la ferma voluntat,
de no voler.

ETIMOLOGIA

Cesca A. Roig Sampol

TUF

Emanació d'olor més o menys desagradable, com la que desprenen certs cossos en fermentar, en descompondre's, en cremar imperfectament, en escalfar-se, per transpiració, etc.

Etimologia

Del llatí vulgar *tufus*, llatí clàssic *typhus*, i aquest, del grec *typhos* [τῦφος], 'fum, vapor; supèrbia'. Altres mots de la mateixa família són *estufar*, estuferra, *tufejar* i *tifus*.

ROT

Expulsió sobtada, i generalment sorollosa, per la boca dels gasos de l'estómac; eructe.

Etimologia

Del llatí *ructus*, mateix significat, derivat de *(e)rugere*, 'rotar'.

PET

(*Col·loquialment*) Embriaguesa, borratxera.

També es pot usar com a adjectiu, amb *estar* o *anar*:

Etimologia

Del llatí *peditum* en el sentit de 'ventositat', mateix significat, derivat de *pedere*, 'fer pets'. Altres mots de la mateixa família són *petar*, *espetegar*, *petard* i *petaner*.

CULEJAR

1 Moure o remenar el cul.

2 Fer ziga-zagues la part del darrere d'un vehicle per manca d'estabilitat o per excés de velocitat. «*El cotxe li va culejar en sortir del revolt*».

A Mallorca aquesta paraula té (o almanco ha tengut) significats més particulars i curiosos:

1 Feinejar en coses lleugeres o de poca importància, més per entretenir-s'hi que per necessitat de fer-les. «No sé estar sense fer una cosa o altra; sempre he de culejar»

2 Obrar amb inconstància; canviar sovint i sense motiu raonable: «No culegis tant! En quatre mesos t'has mudat de casa tres vegades».

3 Intervenir en coses en què no caldria, sia per ambició, sia per prurit d'exhibir-se, etc. cast. *manipular*, *zarapetear*.

4 Tocar les coses sense importar-hi, i canviar-les de lloc o de disposició inconsideradament: «Ves-te'n d'aquí, que tot ho culeges!».

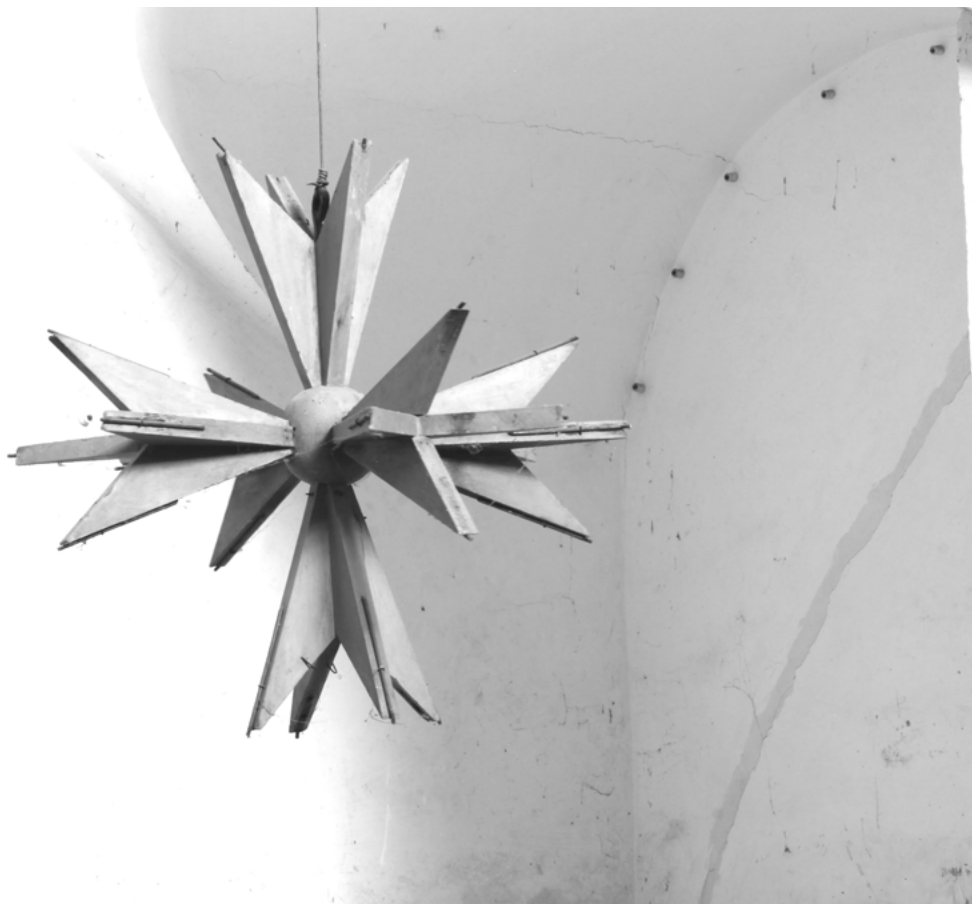
Etimologia:

De *cul*, del llatí *cūlus*, mateix significat.

LA CREU DE MALTA DE L'HOSPITALET: UNA REMINISCÈNCIA AL NOSTRE ANTIC PRIMER PATRÓ I ACTUAL COPATRÓ. PORRERES TÉ PATRÓ I PATRONA?

Andreu G. Veny Miró

Creu de Malta procedent de l'Hospitalet.

Parlar de Porreres i de la veneració dels sants Joans és una història que traspua antigor, que ens remet a la gènesi del nostre poble. És prou sabut que sant Joan Baptista, des de 1248, era el titular d'aquesta primera església parroquial que tengué Porreres i que, segons els historiadors, estava ubicada al mateix indret on ara hi ha l'Hospitalet (MUNAR I ROSSELLÓ 1977, 41). Sant Joan fou l'antic titular i primer patró de Porreres i per mor d'això l'albiram representat a la creu gòtica datada del 1400. No serà fins mig segle després que ja l'endevinam representat, juntament amb sant Joan Evangelis-

ta, a la pintura del retaule major gòtic —custodiat al Museu de Mallorca— o a l'arqueta eucarística gòtica. Seria a partir de l'encàrrec d'aquestes representacions conjuntes dels dos sants Joans, de la relació que els teòlegs donaren i/o de la devoció conjunta que impulsaren els reis Catòlics, que sant Joan Evangelista començaria a ser patró conjuntament amb el Baptista. De fet, segons Maria Barceló Crespí (1997, 15) la presència dels dos sants Joans a la clau de volta del presbiteri de Montisyon ens indica que els dos sants representaven Porreres, com si es tractés d'un logotip —per dir-ho

de manera simple. Amb el pas dels segles, aquesta representació mudaria i es simplificaria amb l'actual escut: el fasser per al Baptista i les àguiles per a l'Evangelista.

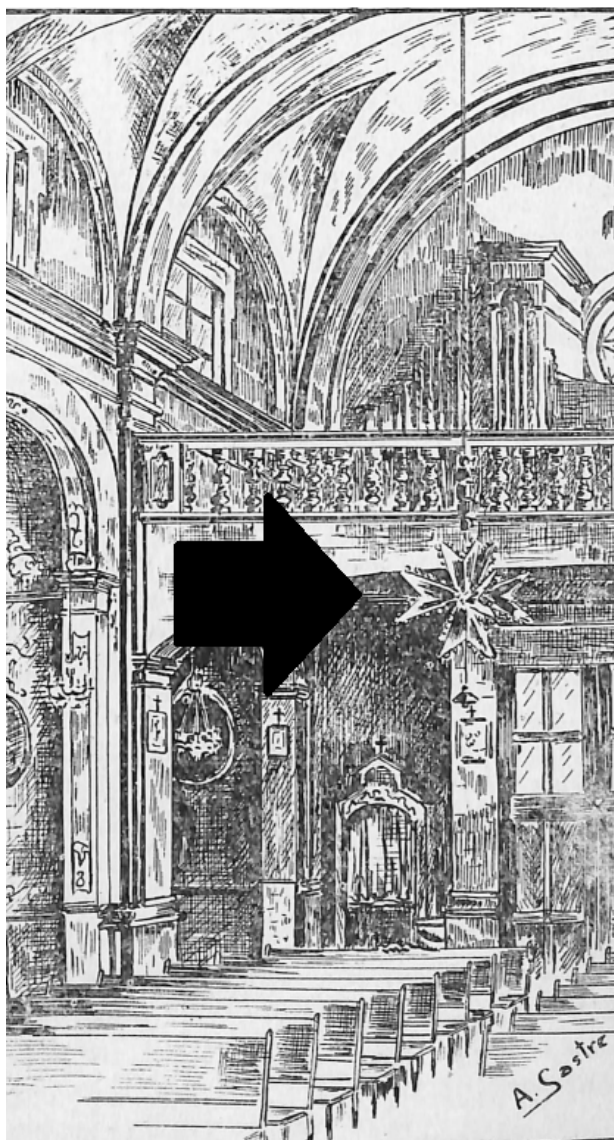
Fins fa uns anys, al presbiteri de l'Hospitalet hi havia, penjada entre les dues llànties, una creu de Malta tridimensional, de fusta, sense policromar i amb restes d'haver estat electrificada.

Actualment es troba penjada a la sagristia vella de l'església parroquial (fig. 1). A principis del segle XXI, quan es feu la instal·lació elèctrica nova, fou substituïda per una tercera llàntia.

La creu de Malta és representada amb vuit puntes i està formada per quatre braços: el símbol de les vuit puntes s'ha interpretat com una al·lusió a les vuit benaurances del Sermó de la Muntanya que surten a l'Evangelí. No obstant això, no serà fins al 1530 que l'orde de Sant Joan de Jerusalem l'adopti com a distintiu (GONZÁLEZ 2000, 213-214).

Aquest s'havia fundat en el segle XI com a orde hospitalària, però després de la primera croada assolí un caràcter militar (DURAN 1951, 7-10). Fou a partir de la conquesta de Rodes, el 1310, per part dels cavallers, i de la reubicació de la seva seu, que l'orde rebé el nom d'aquesta illa. Finalment, ja perduda Rodes en mans dels turcs, fou a partir de la cessió als cavallers, per part de l'emperador Carles V, de l'illa de Malta, el 1530, que l'orde agafà el nom definitiu de Sant Joan de Malta (OLIVER 2000, 45-56). D'ençà aquesta darrera data, la devoció a sant Joan Baptista va sovint íntimament unida al nom de Malta i al símbol principal dels cavallers de Sant Joan.

Trobar una creu de Malta penjada a una església dedicada a sant Joan Baptista no és un fet aïllat. Segons Duran (1951, 38), el 1881 se'n va penjar una amb la funció de llanteroner a l'església de Sant Joan de Malta de Palma (fig. 2). Ignoram el motiu pel qual ha estat retirada, tal vegada sigui pel mateix motiu que ho fou la de Porreres: haver oblidat el que representa.

Dibuix de l'interior de l'església de Sant Joan de Malta de Palma on es destria el llanteroner en forma de creu de vuit puntes. Font: Durán 1951, 13.

Aquesta creu de Malta que hi havia a l'Hospitalet, que sens dubte recorda al nostre antic primer patró —sant Joan Baptista—, és una reminiscència de la titularitat que tengué a la primitiva església parroquial, però també podria tenir una doble connotació i alhora ser un símbol de l'antic hospital que hi hagué a aquest lloc. Tant per un motiu com per l'altre, pensam que existeix suficient pes històric per a plantejar recuperar aquesta simbologia i reubicar-la al seu lloc originari, inclús encarregar-ne

una de nova amb materials més nobles.

Emperò ni el Baptista ni l'Evangelista són sants advocats contra cap patologia, ni de les adversitats meteorològiques, ni de cap altra causa. No debades, entorn a 1643, en compliment de la butlla papal *Universa*, els nostres Jurats —actual Ajuntament— forçats a triar un únic patró principal, van votar sant Roc per patró de Porreres —amb el claríssim propòsit interessat que ens protegís de la pesta—, relegaren o posicionaren als sants Joans a un grau inferior. Idèntica mesura va prendre el clergat de Porreres, arraconant els sants Joans a un segon pla, tot proclamant la Mare de Déu —sota l'advocació de Consolació— per titular i consegüentment, patrona principal de l'església parroquial.

Té Porreres un patró i una patrona? Sí, el patró civil és sant Roc i la patrona eclesiàstica és la Mare de Déu —sant Roc del municipi i santa Maria de la demarcació parroquial. Però què passa si aclarim el significat del mot *parròquia*? Segons l'Alcover Moll és una «circumscripció eclesiàstica [...]», és a dir, una demarcació territorial, que en el cas dels pobles, és la mateixa que la municipal. De fet, a Andorra encara és diu parròquia a l'organització territorial com ens administrativa.

Per tant, tenim el patró del poble de Porreres i la patrona de la parròquia de Porreres, com també tenim els sants Joans per copatrons o patrons menors del poble i de la parròquia, i que com a tals, la seva obreria apareix documentada a l'arxiu parroquial com «*Los Patronos*» i encara en el segle xx, l'Ajuntament hi destinava una quantia econòmica per a les despeses de les corresponents festivitats.

Un altre dia ja destriarem el motiu pel qual la titular i patrona abraça el títol de la «Consolació» i no una altra advocació, però avançam que fou una jugada mestra per aconseguir dos intercessors quan només se'n podia triar un.

Com va compondre Mn. Pere Miró Picó (1883-1953) a l'oblidat himne a sant Roc —que amoro-

sament encoratjam la seva recuperació—:

Que visca Porreres,
que visca sant Roc,
i que sia sempre
patró d'aquest lloc.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- BARCELÓ CRESPI, Maria. «Apunts sobre els patrons de la vila de Porreres». A: *Programa de festes de Sant Joan* (1997), p. 14 -15.
- BARCELÓ CRESPI, Maria. «Un error massa vegades repetit». A: *Llum d'Oli*, núm. 63, 1997, 20.
- DURAN PASTOR, Miguel (1951). *Breve historia de la iglesia de San Juan de Malta*. Palma: Gráficas Bellver.
- GONZÁLEZ GONZALO, Elvira. «La creu de Malta en el joier de Mallorca» A: OLIVER MORAGUES, Manuel (Coord.) (2000). *L'orde de Malta a Mallorca i la Mediterrània*. Palma: Sobirà Orde de Malta, p. 213- 254.
- OLIVER MORAGUES, Manuel (2000). «D'Occident a Orient. L'orde de Sant Joan, Mallorca i Jerusalem». A: *L'orde de Malta a Mallorca i la Mediterrània*. Palma: Sobirà Orde de Malta, p. 37-46.
- MUNAR OLIVER, Gaspar; ROSSELLÓ VAQUER, Ramon (1977). *Història de Porreres* Vol 1. Porreres: Ajuntament de Porreres.

DE QUI ÉS MALLORCA?

Sebastià Lliteres Lliteres

No sé si és per mor de la meva formació com a historiador, però sempre he relativitzat els moviments de població: d'ençà que l'humà és humà, hi ha hagut rutes per on les persones han transitat d'un lloc a un altre a la recerca d'una vida més pròspera.

Segons VOX, Espanya és dels espanyols (només dels de *sangre limpia*, per suposat) i, per tant, s'ha d'expulsar a 8 milions d'estrangers que viuen a l'Estat. Però... de qui és propietat el territori? De la nació que actualment l'ocupa? I aquesta, té l'exclusivitat del seu ús?

Tot i que cada poble vulgui mantenir-se viu i fidel a les seves tradicions, llengües i cultura, això no és incompatible amb el fet que dins cada territori es pugui conviure amb altres cultures que també tenen dret a formar part de la societat que els ha acollit. És important que els mallorquins "de tota la vida" no pensem que Mallorca és només nostra. I és igualment important que, qui vengui vulgui acceptar les normes bàsiques de convivència perquè aquesta sigui una societat cohesionada.

Per desgràcia, actualment a Mallorca (tampoc a Porreres) la cohesió social no s'ha acabat d'acon-

seguir ni amb la població venguda de la península, ni amb l'estrangera. Per exemple, la nostra llengua de cada vegada és més minoritària i es troba més minoritzada. I crec que hem de ser honestos i començar a debatre sobre les conseqüències (i solucions) al desbordat creixement de població que les nostres illes han patit els darrers trenta anys i de com gestionar un territori que no està actualment preparat per tanta de gent. I, sobretot, no deixar que només en parli l'extrema dreta.

Però... qui sobra? La mà d'obra estrangera que ha vengut atreta pel sector de la construcció i el turisme? Els immigrants que venen a jubilar-se aquí i compren cases a preus impossibles per a nosaltres? Sobren els immigrants peninsulars que varen venir fa anys a treballar aquí? Sobram els "mallorquins de tota la vida"? Segurament, ningú sobra. Però ho hem de gestionar millor.

Com afrontem aquest repte dirà molt del tipus de societat que som: es pot ignorar el debat, es pot plantejar des de la ràbia, les notícies falses i la violència, com ja està passant en algunes parts; o podem encarar-lo des de la serenitat i el respecte, i mirant cap al futur.

**SUBSCRIU-TE AL
LLUM D'OLI
AQUÍ**

Escaneja
aquest
codi QR i ompl
el formulari

IGUALS I DIFERENTS

Joan Mesquida Sampol

Des de fa anys les festes i desfilades promogudes pel moviment LGTBI+ marquen l'inici de l'estiu a molts d'indrets. Es tracta d'una celebració reivindicativa d'un col·lectiu que es presenta unit a l'hora de rebutjar la discriminació, però format per grups (gais, transgènere, queer, etc.) que tenen visions molt diferents en alguns aspectes.

Lluitar per a ser tractats com a iguals i com a diferents alhora no és una contradicció. El que s'oposa a la igualtat és la desigualtat, no la diferència. Per altra banda, la igualtat no persegueix una societat sense diferències, on tothom sigui igual, la qual cosa ens duria a un règim totalitari. El que se cerca és una igualtat de tracte i, per tant, eliminar aquelles normes i institucions socials que, en determinats àmbits, atorguen rellevància a trets personals que no n'haurien de tenir, com ara el fet de ser una dona, un jueu o un transsexual. La igualtat no vol dir eliminar la diferència —que el jueu deixi de ser jueu—, sinó fer-la irrellevant, per exemple, a l'hora d'obtenir un lloc de feina.

Els moviments igualitaris que es desenvoluparen al llarg del segle XX cercaven sobretot eliminar aques-

tes barreres socials i fer que determinats col·lectius (les dones, els negres, els gitanos o els homosexuals) fossin assimilables als ciutadans de ple dret, normalment homes blancs heterossexuals. Visibilitzar les diferències no era, en aquell moment, allò que importava. Però a partir dels anys setanta i vuitanta del segle passat les coses comencen a canviar. En l'àmbit del feminisme, per exemple, apareixen noves veus que remarquen precisament les diferències entre les dones i els homes per tal d'evitar una excessiva assimilació. L'objectiu ja no havia de consistir a intentar «ser com els homes», sinó a redefinir el concepte d'humà o de persona per tal que homes i dones s'hi poguessin integrar igualitàriament però mantenint les seves diferències.

A partir d'aquesta idea de ressaltar les diferències sorgeixen, però, nous problemes. Quan definim què és un humà (o una dona, un home, etc.) no ens limitam a fer una descripció d'allò que veim, sinó que estam normativitzant, és a dir, deim com ha de ser algú per a ser considerat dona o home. Això pot parèixer una bajanada, però no ho és des del moment que es fan asseveracions contundents

PAPERERIA NOVA PEMI

Papereria, llibreria, joguines,
regal i molt més!

C/ Pou Florit, 20 - Porreres
Correu:
pemipapereria@gmail.com
Telèfon: 651 803 534
@papeleriapemi

ceràmiques i gres ◆ bigues imitació fusta
ciments ◆ saques ◆ aïllants ◆ canonades
lloguer de minicontenidors (Servei a domicili)

CARRER NOU, S/N
(SORTIDA CTRA. PORRERES-VILAFRANCA)
07260 - PORRERES
TEL. I FAX: 971 647102

com la que va fer Simone de Beauvoir quan va dir que ningú neix dona sinó que s'hi esdevé.

Aquesta afirmació s'ha consolidat com un dels fonaments de la teoria del gènere, que avui gaudeix d'una important acceptació i no poca polèmica. Aquesta teoria defensa la distinció radical entre sexe i gènere. Des del primer moment de vida, un ésser humà és ràpidament encasellat segons el sexe biològic amb el qual neix: li posen un nom masculí o femení, el vesteixen d'un determinat color, etc. Això seguirà al llarg de tota la seva infància i adolescència i és aquesta influència social i cultural aquella que configurarà la seva masculinitat o feminitat, perquè no hi ha realment cap factor biològic que determini, per exemple, que les nines siguin presumides, vulguin ser princeses o siguin millors treballadores socials que enginyeres. Però si el gènere és una creació humana on la biologia té poc a dir, seria raonable acceptar que una persona pugui construir el seu gènere amb independència de les convencions socials establertes. De la mateixa manera que pot escollir les seves creences o la seva orientació sexual, no hauríem d'acceptar que una persona amb el cos d'un home, però que es considera una dona, té dret ser reconeguda com a tal per la resta?

Si algú troba que ens estam passant de frenada, ha de saber que la cosa no s'atura aquí. Arribats a aquest punt, ens podem qüestionar també per què hi ha d'haver dos gèneres. Que les persones hagin de ser, o bé homes, o bé dones, avui és discutit per la teoria queer que reivindica una realitat més enllà d'aquest dualisme i promou el dret a definir-se, o millor dit, no definir-se per cap gènere dels establerts: són les persones de gènere no binari. I això fins que surti una nova teoria.

Accentuar la rellevància de les diferències és important, però la proliferació *ad infinitum* d'aquests trets pot frustrar la implementació de polítiques igualitàries. Aquests darrers anys ja han transcendit casos d'homes (biològicament) que afirmen ser dones i que han intentat competir en proves esportives femenines o accedir a llocs de feina reservats per a dones.

Històricament, les diferències han estat més una eina per a discriminar que per a cercar un tracte just. Si gratam un poc, segurament veurem que les primeres categoritzacions del col·lectiu LGTBI+ no van ser per a omplir pamflets o articles acadèmics, sinó fitxes policials. Quan les etiquetes no serveixen per a fer una societat més justa, solen servir per al contrari.

CA FRUITERIA NA MARIA

- Fruites
- Verdures
- Fruits secs
- Productes ecològics

Tel.: 971 16 67 71
C/ Agustí Font, 54 - Porreres

Estanc Núm. 1 Porreres

Francisco Javier Marcos Cabrera

Segells de goma. Tota casta d'impresos d'impremta.

Llibres de text. Revistes. Articles de papereria.

Juguets. Articles de regal

Carrer Sala, núm. 1 • Porreres

Tel. 633 583 698

estanconumerouno1@gmail.com

L'EXPOSICIÓ DE MENORS A LES XARXES SOCIALS

Anna Barceló Escoda

L'exposició de menors a les xarxes socials és un problema actual que, com moltes pràctiques abans normalitzades (explotació infantil, zoològics humans, etc.), requereix una reflexió col·lectiva. Gràcies a persones com Natalia Díaz (@medianoche, tube a Instagram; @Medianoche a YouTube) o la fundació ANAR, cada vegada més persones prenen consciència dels perills de compartir imatges de menors a Internet i, per aquest fet, s'ha estès el debat. Però el problema no només és amb els infants, també exposam persones majors d'edat sense el seu consentiment (padrins amb demència, hospitalitzats o gent que ni tan sols utilitza xarxes), i convertim així les seves vides en contingut per tenir m'agrades o per demostrar la nostra humanitat —cosa ben irònica.

El dret a la intimitat, emparat a la Constitució de 1978 i a la Llei Orgànica 1/1982, és el gran oblidat el segle XXI; hem normalitzat el fet de veure estranys a les nostres pantalles, persones alienes als perfils que seguim i que no han donat el consentiment per a sortir-hi. També hem normalitzat veure-hi infants, gràcies en part a perfils familiars que fan un *Gran Hermano* de la vida dels seus fills. A més, és important saber que, quan penjам una foto a Internet, en perdem el control per sempre, ja que passa a ser propietat de l'empresa on s'ha publicat i de tota la gent que l'ha guardada.

Quan els que exposam a les xarxes són menors d'edat, no només vulneram el seu dret a la intimitat, sinó també el dret que les persones adultes els protegeixin i vetllin pel seu benestar. Les xarxes tenen molts de perills. Recentment, la Policia Nacional ha informat que el 72% de material confiscat a pedòfils són imatges quotidianes no sexualitzades agafades de les xarxes socials, que després poden ser o no retocades amb intel·ligència artificial amb finalitat pedòfila. Penjar la fotografia d'un menor sempre comporta aquest risc. Així mateix, la policia ha afirmat que al 42% dels menors els fa ver-

gonya el que els seus pares pengen d'ells a Internet. Al futur, aquestes imatges els poden baixar l'autoestima o els poden fer víctimes d'assetjament.

Tot i això, per què continuam penjant imatges d'infants? Probablement, per desconeixement dels drets de les persones, per inconsciència dels perills que comporten les xarxes, per falsa seguretat (pensam que a nosaltres no ens passarà o que totes les persones que ens segueixen són de confiança) o per la necessitat d'aprovació que ens condueix a voler mostrar que tenim una família o vida "perfecta".

En conclusió, hem de ser conscients del que impliquen les xarxes socials, sobretot de cara als menors, els quals mereixen créixer sense que la seva infància quedi registrada per sempre a Internet. La millor herència digital que els podem deixar és... no tenir-ne.

Què podem fer?

Institucions (escoles, ajuntaments, etc.): cal no publicar imatges de menors, ni als perfils personals ni als de la institució. Si s'ha de penjar alguna imatge, que siguin plans generals on no es reconguin les persones, on estiguin d'esquena o on s'hagin pixelat les cares, encara que tenguem el consentiment dels pares.

Pares i familiars: cal no publicar imatges dels menors. Si surt a una fotografia conjunta, cal tapar-li o pixelar-li la cara, tot i que d'aquesta manera també té risc perquè se sap qui és per la relació amb vosaltres. Si volem compartir imatges, cal fer-ho a grups petits, com familiars propers o amics de confiança, i demanar que no comparteixin ni mostrin les imatges a altres sense el nostre permís.

A més, quan publicam una imatge amb altres persones, sobretot si aquestes no tenen xarxes, ens hem de demanar si tenim el seu consentiment i si no el tenim, no ho hem de penjar. Si es tracta de menors d'edat sempre serà un no.

EL PORRERES B ASCENDEIX A PRIMERA REGIONAL COM A MILLOR TERCER

Toni Sastre Vanrell

L'equip, dirigit per Toni Oliver, aconsegueix 87 punts en la classificació en una temporada per a emmarcar amb un 74% de victòries al grup B de la segona regional mallorquina.

Superar els vuitanta punts en la classificació sol ser sinònim de fer primer o, almanco, estar-hi molt a prop. Idò bé, tot i aquesta elevada xifra, l'equip B de la Unió Esportiva Porreres ha finalitzat la temporada en tercera posició del grup B de segona regional. Quan faltaven deu jornades pel final, l'equip, entrenat per Toni Oliver, ja tenia molt complicat lluitar per les dues primeres posicions que donaven l'ascens directe a primera regional —que ostentaven el Bunyola i Ses Salines. Però sabedors que de manera habitual el millor tercer dels dos grups també ascendeix, els jugadors no abaixaren els braços i continuaren competint per a aconseguir el desitjat ascens.

Hem de recordar que el Porreres B és un equip de recent creació amb només tres anys de camí. Les dues primeres temporades no foren senzilles quant a resultats esportius: en cap d'elles se superaren els 30 punts. Ara bé, aquest no era el principal objectiu, sinó fer equip, fer esport i, el més important, posar les bases per en un futur no molt llunyà en-

frontar-se de tu a tu amb els millors equips de la categoria i ascendir, tal com ha succeït.

De tots és sabut que el primer equip de la Unió Esportiva Porreres va com un tir i que ha aconseguit un ascens històric a segona federació. Podem dir que en dos anys el Porreres ha condensat quaranta anys d'història amb l'ascens a tercera l'any passat, i enguany, a la quarta categoria del futbol espanyol. Davant aquesta realitat, que ja s'albirava fa uns anys, un grup de joves porrerencs decidiren unir-se per a formar un equip B on poguessin tenir minuts i competir en unes categories més adients al seu nivell i defensar així la camiseta del club.

La directiva actual, amb Guillem Ballester al capdavant, va veure amb bons ulls la idea, i la temporada 2022/2023 l'equip filial de la Unió Esportiva Porreres ja trepitjava la gespa de Ses Forques. Ara, a pocs dies per a iniciar la pretemporada, els porrerencs encaren la quarta temporada amb il·lusió, amb ganes de fer un bon paper a primera regional, amb noves incorporacions i amb les piles ben carregades per, qui sap, si somiar amb un nou ascens. L'equip retorna als terrenys de joc el 4 d'agost amb fins a set partits preparatoris.

LA FABULOSA TEMPORADA 2024-2025 DE LA UE PORRERES

Joan Sorell Llull

Qui ens hagués dit des del primer moment que la temporada seria així. Encara podem recordar les paraules de Guillem Ballester, *Colometa*, president del club, a la presentació de l'equip durant les festes de Sant Roc: «lluitarem per estar a dalt». Tots ens vam mirar i, fins i tot, alguns se'n reien tenint en compte com de complicat que era aconseguir aquesta premissa per part d'un equip reestructurat i nou a la competició. Però aquestes paraules han estat presents tota la temporada i, durant les diferents competicions, cada vegada ho podíem veure més possible.

La temporada ha estat una muntanya russa. Hem passat moments bons com, per exemple, les victòries contra equips suposadament superiors o les alegries durant el transcurs del play off. Però no hem d'oblidar els moments difícils, dels quals hem de destacar l'aprenentatge que hem tret posteriorment.

Un d'aquests moments difícils ha estat la plaga de

lesions, a meitat de temporada, de jugadors que havien tengut un rendiment molt bo. En aquests moments és quan vam poder veure la fortalesa i la importància de cada jugador per a mantenir l'equip a la part alta de la qualificació. Un altre exemple de superació ha estat no acotar el cap després de dures derrotes —l'exemple més clar, contra l'Atlético Monzón a Ses Forques per 0 a 1. En aquestes situacions moltes vegades baixa el rendiment, atès que l'estat d'ànim juga un paper fonamental en el futbol. Tot i això, en el nostre cas, l'equip ha estat capaç de seguir lluitant i donar el màxim esforç i, fins i tot, aconseguir revertir la situació.

El premi que hem rebut, l'ascens a 2 RFEF, és gràcies a una combinació perfecta que s'ha donat aquesta temporada:

Per part dels jugadors, el fet de ser una plantilla variada. Una plantilla on es trobaven jugadors joves, veterans; jugadors del poble, de fora; jugadors

amb experiència de categories superiors i jugadors novells a la categoria... Tota aquesta combinació ha fet que poguéssim aprendre cada dia els uns dels altres. La combinació de personalitats ens ha ajudat a crear un grup sòlid: els bromistes, per a combatre els moments difícils; els més exigents, per a mantenir un alt ritme en els entrenaments durant tot l'any; els veterans, per a transmetre el seu coneixement; els novells, per a mantenir la il·lusió i les ganes i els porrerencs, per a transmetre el sentiment de poble.

El cos tècnic, una qualitat humana que ha estat la clau per a mantenir el grup unit. Cada un d'ells ha estat important per a treure el millor rendiment dels jugadors. Tots han estat sempre disposats a realitzar qualsevol cosa per l'equip. Gràcies a ells hem pogut sortir de moments complicats. Són la feina a l'ombra, sense ells, res d'això hagués estat possible.

No ens podem oblidar de la directiva, sempre present. És un acte de solidaritat, és una mostra d'estima cap al nostre poble. La feina incansable i diària de cada uns dels membres ha estat clau per a permetre també l'objectiu. S'ha de valorar la tasca que han duit a terme durant tots aquests anys per a pujar l'equip on és ara mateix. Tota aquesta feina no pot passar desapercebuda.

Per a acabar, no hagués estat possible sense una afició il·lusionada i present, que ens ha donat el suport i la motivació per a entrenar i jugar cada partit amb el màxim esforç i dedicació. Independentment dels resultats, sempre han estat allà i ens fa sentir molt afortunats de tenir un grup de seguidors així. És un orgull per a nosaltres veure la il·lusió de les noves generacions quan ens demanen fotos o firmes. Sabem que aquesta nova temporada serà molt

complicada. Vendran grans equips a Ses Forques —com el Barcelona B, l'Atlètic Balears, Alcoyano, entre d'altres— de manera que nosaltres podrem gaudir de competir i vosaltres de veure equips històrics a Porreres. El salt de categoria és molt gran, però nosaltres volem estar a l'altura. L'equip farà tot el possible per a dur una bona temporada i volem que vosaltres ens acompanyeu. Us necessitam al camp animant més que mai, ja que tots junts som més forts.

Els porrerencs i porrerenques tenim unes característiques molt especials, d'entre elles vull destacar l'estima que tenim cap al nostre poble i l'ajuda que ens donam els uns als altres més enllà de les diferències que puguem tenir. Aquesta temporada ens ha unit i volem que segueixi així.

Excursió al Massanella pel pas de na Bel (des del campament de Lluc)

Fotografia de l'arxiu familiar de Sebastià Melià Mora Fossà

1. Francesc Servera *Verdero*
2. Sebastià Melià *Fossà*
3. Maria Antònia Melià *Fossà*
4. Miquel Melià *Fossà*
5. Maria Morlà

6. Miquel Servera *Verdero*
7. Joan Sastre *Frígola*
8. Rafel Sitjar
9. Joan Carles Escoda
10. Pons Feliu

11. Toni Servera *Verdero*
12. Joan Toni Sitjar
13. Damiana Moll
14. Júlio Servera *Viedma*
15. Joan Servera *Xarli*

16. Bàrbara Sureda
17. Miquela Palerm
18. Joan Obrador
19. Toni Rigo